

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
IAN SPITERI BAILEY**

Seduta ta' l-4 ta' Frar, 2008

Talba Numru. 104/2006

Mirabelle Grech (ID 85486)

Vs

**Alex Lapira (ID 515780M) ezercenti fil-kummerc
taht l-isem Cut Coiffeur Royde u b'digriet tas-7 ta'
Frar 2008 il-kelma "Royde" giet mibdula ghal
"Royale" u Cut Coiffeur Co Ltd (C – 33501)**

It-Tribunal,

Ra l-**Avviz** fl-ismijiet premissi pprezentat fit-13 ta' Dicembru, 2006 fejn gie inghad illi l-attrici kienet impjegata mal-konvenuti bhal hairdresser u ghandha dritt tithallas ta' l-overtime li hija ghamlet, tal-leave entitlement, tal-bonuses u tal-bolla liema ammont jammonta ghal Lm546.14 jew somma verjuri. Illi dan l-ammont dovut jew somma verjuri ghadha ma thallsitx lill-attrici, ghaldaqstant, l-esponenta bir-rispett titlob lil dan il-Tribunal jikkundanna

Kopja Informali ta' Sentenza

lill-konvenuti ihallsu l-imsemmi ammont jew somma verjuri bl-ispejjez u l-imghax skond il-ligi.

Ra r-**Risposta** tal-konvenuta tal-20 ta' Novembru, 2006 fejn gie eccepit (1) illi t-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess attrici stante illi hija kienet biss apprentista u thallset dak kollu li seta` kien dovut lilha u (2) illi se mai l-procedura li kellha tigi applikata kienet tramite d-Dipartiment tar-Relazzjonijiet Industrijali u Impjiegi, izda jidher li l-attrici ma sabitx konfort ghat-talba nfondata taghha minn dan id-Dipartiment.

Sema` x-xhieda kollha prodotti u ra d-dokumenti kollha esebiti.

Sema` t-trattazzjoni ta' l-abbli difensuri tal-partijiet.

Ikkunsida :

Illi l-attrici qed taghmel talba ghall-hlas tas-somma ta' Lm546.10 jew somma ohra verjuri rapprezentanti overtime, leave-entitlement, bonuses u bolla ghaz-zmien li hija kienet apprentista mal-konvenuti.

Illi l-Kap 452 tal-Ligijiet ta' Malta jiddefinixxi *`apprendist`* b'referenza ghall-Artikolu 29 tal-Kap 343 tal-Ligijiet ta' Malta, li jiddefinixxi *`apprendist`* bhala *persuna li tkun ghalqet hmistax il-sena li tkun marbuta bi ftehim bil-miktub li taqdi principal matul zmien miftiehem sabiex tikseb tgharif, maghdud t-teorija u l-prattika, f'sengha li l-principal minn naha tieghu ikun marbut li jghallem lil dik il-persuna.*

Illi mill-provi kollha prodotti jirrizulta illi l-attrici tinkwadra ruhha tajjeb f'din id-definizzjoni.

Illi meta l-Kap 452 jiddefinixxi *"kuntratt ta' servizz"* u *"kuntratt ta' impjeg"*, il-ligi tinkludi wkoll ftehim ta' apprendistat.

Illi gie esebit DOK MG1 (fol 29), li huma fi kliem l-attrici *"guidelines"* li *"jkopru r-regoli kollha li ghandhom jirregolaw*

l-apprenticeship”, liema guidelines huma mahruġa mill-ETC li hija l-agenzija governattiva li proprju tiegħu hsieb l-iskemi ta l-apprentistat ta liema l-attrici kienet tiffirma parti.

L-istess attrici fl-affidavit tagħha tgħid illi mix-xahar ta' April 2005 bdiet taħdem hafna overtime “*avolja l-konvenuti ma kellhomx permess mill-ETC kif jirrikjedu il-guidelines*”.

Hija tgħid illi hija qatt ma nġatat formoli biex timla' il-hinijiet li kienet qed taħdem u wara l-ewwel xahar li haddmet over-time la nġatat payslip ta' dak ix-xahar u lanqas ma thallset ta' l-over-time.

Hija tgħid għalhekk illi bdiet izomm rendikont hi fuq karta tagħha għax-xhur ta' April, Mejju, Gunju u Lulju 2005 – u di fatti esebiet DOK MG2 (fol 34 sa 38). Hija tgħid illi ta' dawn is-siġhat over-time hija ma thallsitx.

L-istess attrici esebiet ukoll DOK MG3 (fol 39 sa 41) li huma l-hinijiet ta' over-time li hadmet tul ix-xahar ta' Lulju 2005 kif mimlija fuq formoli mogħtija lilha mill-ETC. Tgħid illi l-konvenuti ma riedux jiffirmaw il-formoli.

Bir-rati ta' over-time li jinsabu fuq l-istess formoli, l-attrici għamlet il-kalkoli tagħha bis-siġhat li hija stess hadet nota tagħhom u qed issostni illi għandha tithallas is-somma ta' Lm480.71 għall-over-time minnha mahdum, Lm38.95 vacation leave, Lm6.44 bonuses u bolla mhux mhallsa Lm20, għal total komplessiv kif mitlub fl-Avviz ta' Lm546.14.

Omm l-attrici, fl-affidavit tagħha, fis-sustanza tikkonferma dak kollu li tgħid l-attrici u tgħid ukoll li kienet kellmet lil David Bajada li kien għarrafa li kien ser ihallas kull ma hu dovut lill-attrici.

Ikkunsidra ulterjorment :

Illi David Bajada, rapprezentant tas-socjeta` konvenuta, xehed (23.05.07) illi kien intlaħaq ftehim verbali ma' l-attrici illi meta x-xogħol ikun hafif, jittiehdu siġhat jew

granet off sabiex ipattu ghall-granet meta ikun hemm aktar sieghat ta' xoghol minhabba appuntu xoghol aktar li jsir. Jghid illi dan sar meta giet biex tigi impjegata l-attrici.

Dwar il-formola ta' l-over-time ighid illi din kienet provduta mill-ETC u "*kien jispetta lill-apprentist li jimliha u jghaddiha lil Manager tas-salon u dik kellha ssir kull meta jidhlu xoghol u jghadduha lil Manager*". Jghid illi s-sieghat ta' l-over-time ta' l-attrici qatt ma kienu mghoddija lilhom mill-attrici. Jghid ukoll illi l-ETC kienu jafu bl-arrangement li sar ma' l-attrici u li sa fejn jaf hu "*ma nafx illi l-attrici gabet xi permess biex tahdem l-over-time*". Jghid illi l-kwistjoni ta' l-over-time inqalghet wara illi telqet mix-xoghol.

Jikkonferma illi l-attrici kienet tahdem Hadd kull erba` gimghat u l-attrici kienet tiehu gurnata off ta' dak il-Hadd mahdum.

David Bajada ighid ukoll illi l-ETC "*kien baghtli kif kellhom jigu komputati l-hlasijiet ghall-over-time, pero` mkien fl-e-mails ma kien ighid illi mhux qed jaqbel maghna*".

Illi kif jirrizulta mill-korrispondenza bl-e-mail skambjata bejn Joe Galea u David Bajada (fol 45 u 47 sa 49) ma jidhirx illi ghandu jkun hemm kontestazzjoni dwar in-numru ta' sieghat li haddmet f'over-time l-attrici. Di fatti, fl-e-mail ta' David Bajada tas-26 ta' Awissu 2005 (5.51p.m.) jinghad car illi "*it is the responsibility of the employee to see how many hours they worked, therefore unless she produce evidence in writing we should not be able to support her claim*".

Illi allura una volta tali sieghat bil-kitba huma prodotti u ma jidhrux in effetti kontestati, anzi fl-email tieghu tad-19 ta' Ottubru 2005 – 6.23p.m. – David Bajada jirrikonoxxi li l-attrici kienet intitolata ghal 256.75 siegha ta' over-time – allura kif irrispondiet l-istess ETC (e-mail ta' l-1 ta' Settembru 2005 - 1.48p.m.) ma jidhirx illi n-numru ta' sieghat huma kontestati jew li hemm xi tilwim dwarhom. L-istess ETC tkompli bl-istess e-mail tirriaferma illi "*overtime should be paid at the rate one pays a person in the same grade (at least minimum wage). This is*

reasoned out that if an apprenticeship is kept on over-time s/he is giving labour and not for labour/training, therefore the pay should be – at least – based on the minimum wage”.

Ikkunsidra ulterjorment :

Illi dawn il-fatti stabbiliti allura, it-Tribunal irid jara jekk kienux gustifikati l-konvenuti li jqisu dawn is-sieghat u jikkumpensawha billi jtuhomla time-off, kif fil-fatt ghamlu billi ddikjaraw it-terminazzjoni ta' l-apprendistat f'Settembru meta in effetti spiccat f'Lulju, jew kellhom ihallsuha tas-sieghat mahduma kif hawn fuq stabbilit.

Qabel xejn harsa lejn x'tghid il-ligi. Kif gja gie accennat aktar il-fuq, il-ligi ma teskludix l-apprendist mid-definizzjoni taghha u fid-definizzjoni ta' kuntratt ta' xoghol, il-ligi tinkludi ukoll apprendist. Di piu`, l-Artikolu 45(2) tal-KAP 452 jistipula illi kull impjegat, imma anke apprendist, jista` jsib rimedju quddiem il-Qrati ta' Malta, ghall-hlas dovut lilhom ghal pagi, bonuses, leave entitlements, notice period etc.

Illi dan ifisser illi hekk kif impjegat ghandu dritt ghall-hlas tax-xoghol minnhu maghmul – daqstant iehor f'ghajnejn il-ligi taghna ghandu dritt appredist.

Illi l-ftehim li David Bajada jallega li sar verbalment fil-bidu tar-relazzjoni guridika bejn il-kontendenti li flok over-time jittiehed time off ma giex ippruvat fi grad bizzejjed biex jissodisfa lil dan it-Tribunal. Filwaqt illi l-attrici tichad, daqstant iehor Joe Galea ta' l-ETC jirriaferma illi kellu jithallas l-over-time mahdum kif hawn fuq muri u kif jirrizulta mill-e-mails esebiti.

Di piu`, David Bajada stess f'hin wiehed jghid illi kien hemm ftehim li flok over-time ikun hemm time off in lieu u f'hin iehor ighid illi l-apprendist kellha timla l-hinijiet minnha mahduma u tghaddihom lil Manager.

Ghalkemm ix-xhieda ta' Joseph Galea thalli, kif ighidu t-Taljani, *molto da desiderare*, b'dan kollu ighid illi kuntratt

bejn l-kontendenti ma giex iffirmit minhabba "*reluctance da parti ta' Cut Coffieur*". Minn naha l-ohra ighid ukoll illi ahna "*ma konniex nindahhlu meta jsiru arrangamenti u l-apprentisti jkunu kuntenti illi minflok jithallsu over-time kienu jinghataw time off in lieu*".

Izda fid-dawl ta' dak li hawn fuq jinghad – ossia illi ma giex ippruvat tali ftehim, dak li xehed Joe Galea ftit ghandu rilevanza.

B'dan pero` irid jinghad ukoll illi jekk l-ETC tipprovdi guidelines, hija ghandha tara, tassikura u tezigi illi f'kaz illi jintlahaq xi ftehim li ma jkunx konformi mal-guidelines u sakemm ma jkunx imur kontra l-ligi, ghandu jsir ftehim bil-miktub sabiex l-apprentisti li jkunu ghadhom jibdew id-dinja tax-xoghol ma jiffaccjawx sitwazzjonijiet anomali bhal dawk li qed tiffaccja l-attrici.

L-istess Joe Galea jikkonferma pero` ukoll illi l-ETC kienet qed tinsisti mal-konvenuti fuq hlas ta' over-time, aktar milli l-attrici tiehu time off in lieu. Jikkonferma ukoll li sal-llum, "*l-attrici ghadha ma hadtix it-time off in lieu*".

Illi fuq kollox dan it-Tribunal irid, ai termini ta' l-Att li jirregola t-Tribunal ghal Talbiet Zghar, jiddeciedi l-pendenza principalment fuq bazi ta' ekwita`.

Jikkunsidra illi s-sieghat li haddmet l-attrici mhux ikkontestati, illi ma jirrizultax sodisfacentament ippruvat illi kien sar ftehim illi flok hlas ta' over-time l-attrici tiehu time off in lieu, illi ma jirrizultax ppruvat illi t-time off in lieu in effetti l-attrici haditu.

Jikkunsidra ulterjorment illi l-principju ghandu jkun illi kullhadd ghandu d-dritt ghal-hlas ta' xogholu u li l-guidelines (fol 31) fejn intitolat "over-time" jistipulaw ir-rata tal-hlas ta' l-over-time. Finalment jikkunsidra ulterjorment illi l-konvenuti kellhom obbligu illi jiehd u l-ewwel permess mill-ETC qabel jhaddmu lill-attrici bl-over-time, liema permess jista` jkun soggett ghal certi kundizzjonijiet.

Kopja Informali ta' Sentenza

Hawnekk naqqsu l-konvenuti u kieku talbu l-permess kif kien stipulat fil-guidelines, kieku forsi kien ikun espress bl-iskritt l-ghoti ta' time off in lieu aktar milli l-hlas ta' overtime. Dan ma sarx u n-nuqqas huwa tal-konvenuti u taghhom wahedhom – għall-liema nuqqas certament ma għandiex tahti l-attrici.

Għaldaqstant, tenut kont dan kollu, u wara illi qies ic-cirkostanzi kollha tal-kaz, it-Tribunal, b'ekwita` jaqta` u jiddeciedi billi filwaqt illi jichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti, jilqa` t-talba attrici u jikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attrici s-somma mitluba fl-Avviz ta' elf, mitejn u tnejn u sebghin Euro u seba` Euro centezmi (€1272.07) - ekwivalenti għal Lm546.10 -, bl-imghax mid-data tal-prezentata ta' l-Avviz u bl-ispejjes kontra l-istess konvenuti.

It-Tribunal jordna illi kopja ta' din id-decizjoni tigi komunikata lil Korporazzjoni ETC.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----